No. 199 1839

BREDASCHE COURANT.

STAAT-, LETTERKUNDIG- EN WETENSCHAPPELIJK

NIEUWS- BLAD.

Donderdag 22 Augustus.

FRANKRIJK.

PARIJS, den 19den Augustus.

Het half officieel Avondblad *le Moniteur Parisien* bevat het volgende over de Oostersche zaken.

» De zegevierende *Ibrahim* heeft te Marasch halt gehouden; *Mehemet* onderhandelt met den grooten heer; Rusland maakt volstrekt geen uitzonderingen; de beide engelsche en fransche vloot zijn aan den ingang der Dardanellen vereenigd, waar het Oostenrijksch eskader zich waarschijnlijk bij haar zal voegen: zie daar den korten inhoud van de jongste uit het Oosten ontvangene tijdingen.

» Deze tijdingen zijn geruststellend voor den algemeenen vrede; zij moeten te gelijkertijd de billijke eischen van ons nationaal gevoel voldoen. Frankrijk is er dan eenig ander overal werkzaam geweest. Een fransch gezant heeft den zegevierenden togt van *Ibrahim* doen staken en ook de franche vloot is het eerste te Tenedos gekomen.

» Welke rigting thans de zaken van het Oosten ook mogen nemen, Frankrijk kan verzekerd zijn dat hetzelve waardig zal vertegenwoordigd worden op het tooneel der gebeurtenissen. Een zoon des koning is daarmede belast om zich bij onze brave marine te voegen, en wat er ook gebeure, wij zullen gereed zijn, daar wij het reeds te midden van zulke onvoorziene omstandigheden geweest zijn. Men kan niet vertrouwen den uitslag der onderhandelingen, die op zulke antecedenten steunen, afwachten!"

Naar sommigen willen, is het echter thans te vreezen, dat de Oostersche kwestie aan de beschikkingen der Europeesche diplomatie wordt overgegeven, dat dezelve jaren lang hangende zal blijven, even als men de Londensche conferentie over de Hollandsch-Belgische aangelegenheden gedurende negen jaren heeft zien beraadslagen. Het kon niet missen of de invloed die thans Frankrijk in de zaken van het Oosten meent verworven te hebben, zou ongetwijfeld onmiddellijk verzwakken met den invloed en de belangen van Engeland en Rusland.

De *Moniteur* bevat een breedvoerig verslag van de ontvangst die men den hertog en de hertogin van *Orleans* te Bordeaux heeft aangedaan; bijzondere berigten, doch die misschien niet onpartijdig zijn, zeggen daaromtrent dat de ontvangst vrij koel is geweest. Men had het gerucht verspreid, dat de ordonnantie tot vermindering van de regten op de suiker zou gegeven worden terstondmaals Prinsen vertrok, omdat men niet den schijn wilde hebben van de gelegenheid af te koopen, doch de bewoners van Bordeaux hielden niet veel waande aan dit gerucht gehecht. Het bedoeld besluit zou nu, zoo gezegd wordt, afhangen van de verwachte berigten uit Martinique en Guadeloupe, ofschoon de ministers gedurende dezen tijd dat de vrije intrede alhaar opengesteld is gewees, in de gelegenheid geweest zijn veel suiker uit te zetten.

De adres aan *Barrot* wordt in het laatst der week in de hoofdstad verwacht.

Men zegt dat de voornaamste der mededingers van den opstand van 12 Mei, zoo als *Blanqui*, uit Engeland naar Amerika is vertrokken, alwaar hij in het blad *le Tocsin* aan *Boulogne* had medegedeeld.

Een der bladen meldt dat de admiraal *Duperré* na eene vrij levendige discussie in den raad, aan zijn demissie gegeven heeft en dat dezelve aangenomen is. Dit berigt wordt echter betwijfeld.

— Aan het hotel van de russische ambassade heerscht tegenwoordig eene buitengewone drukte.

— Men zegt, dat in het aanstaand kamp van Compiegne voor de troepen in het groot met paardenmagt gebeuren, zullen genomen worden, talrijke andere proeven met betrekking tot het geschutwezen, de equipement der troepen.

— Heden heeft de prijsuitdeeling aan de kweekelingen der volgende van Parijs plaats gehad. De koninklijke familie was daarbij tegenwoordig. De hertog *van Aumale* werd met luide toejuichingen begroet, de hertog *van Montpensier* met een saluut verwelkomd.

— Uit Toulon schrijft men van den 15den, dat de schepen *Montebello* en *Sanit Petri*, hoewel hunne equipaadje nog niet voltallig was, den volgenden dag onder zeil zouden gaan naar den Levant. De schout-bij-nacht *Lalusse*, die zich aan boord van de *Montebello* begeeft, had reeds zijne afscheids-bezoeken gemaakt.

— Bijzondere berigten uit Bayonne van den 16den vermelden, dat de opstand in de noordelijke provincien eene ernstiger houding verkrijgt dan men eerst gedacht had. Sedert twee maanden gingen de vijanden van *Maroto* al de stappen na van dien generaal en zijner partij, verspreidden allerlei gerüchten wegens schikking, afstand enz., om daardoor de provincien en het leger tegen *Maroto* op te zetten en eene reactie te bewerken. Hunne pogingen hadden maar een al te goeden uitslag gehad. Verscheiden bataillons bijzonder die van Navarre, waren sedert lang omgekocht. Na de eerste bemoeijingen van *Maroto* om onder de troepen slechts officieren van zijnen aanhang te plaatsen, was hij zorgeloozer geworden. Zijne vijanden hadden daarmede hun voordeel gedaan. Het 5de bataillon van Navarre had, eindelijk, het bevel gekregen om naar Vera te trekken en den opstand te proclumeren, het was derwaarts getrokken door zijne onder-officieren geleid; de andere bataillons moesten de naders bevelen afwachten om niet eensklaps de provincien voor de christine's bloot te stellen. De partij van *Maroto* te regt verontrust over de beweging, had den opstand in de geboorte willen verstikken. Men heeft den *Carlos* naar de grenzen doen komen. Den 11den verliet hij met de prinses van Beira en de minister van oorlog Tolosa, den nacht bragt hij te Gouzueta door, liet aldaar de prinses achter, en begaf zich naar Lesaca, welke plaats middelerwijl door *Elio* was bezet. Aldaar heeft don *Carlos* het hoofd van den opstand don *J. Echevarria* ontboden en met dezen een geheim mondgesprek gehad, dat twee en een half uur duurde, en hetwelk *Elio* of de andere bevelhebbers tot de partij van *Maroto* behoorende, niet schijnen hebben te kunnen beletten. Een uur daarna waren beiden vertrokken, don *Carlos* naar Hernani, en *Echevarria* naar Vera. Terwijl de laatste te Lesaca was, had men, door middel van een nonnik, eene poging gedaan om het 5de bataillon van Navarre tot de orde te doen terugkeeren, doch men had hem geantwoord, dat het bataillon gehoorzamen zou, wanneer don *Carlos* in persoon, door niemand omgeven, het bevel daartoe gaf. Terwijl don *Carlos* te Lesaca was, trok het 12de bataillon die stad voorbij om zich bij de opstandelingen te voegen; ook het 3de bataillon van Navarre zou dit voorbeeld gevolgd hebben. Den 14den waren de opstandelingen te Urdach binnengetrokken.

— Uit Madrid wordt van den 11den geschreven, dat het noorderleger zich den 7den moest in beweging stellen, men dacht in de rigting van Vittoria, alwaar *Espartero* zich thans bevond.

— Ter beurze van heden (19 Augustus) waren genoteerd: Ned. 2½ pCt. 112,05; 3 pCt. 80,70; Nap. f. 100,75; Sp. Ardoin 19¼; Rom. L. 102½.

DUITSCHLAND.

FRANKFORT, den 18den Augustus.

Uit Berlijn schrijft men dat bij dagorde is aan de troepen bekend gemaakt, dat het legerkamp naar Potsdam den 14den der volgende maand zal betrokken worden. Men stelt zich voor, dat het bij die gelegenheid, door den toevloed van vreemdelingen, zeer levendig te Potsdam zal zijn.

Het genootschap der gas-verlichting te Petersburg heeft bekend gemaakt, dat deze stad tegen den herfst van dit jaar met gas zal verlicht worden.

Uit Warschau wordt geschreven, dat ook aldaar een hevige storm gewoed heeft, welke zoo onverwacht opkwam, dat een aantal personen, welke in den Weichsel baadden, daarbij is omgekomen.

— De heer *Lebeau*, belgisch gezant bij de duitsche Bondsvergadering, is alhier aangekomen.

— Naar men vernomen heeft, heeft Z. M. de Koning van Hanover thans eene commissie benoemd, om de voordragt te ontwerpen, welke, volgens Zr. Ms. mededeeling van den 10den Junij l., aan de Standen-

vergadering gedaan zal worden omtrent eene met de Stenden te treffen overeenkomst, tot vaststelling der staatsregeling.

— Te Darmstadt verhaalt men, dat Z. Keiz. H. de Grootvorst-troonopvolger van Rusland voornemens is, aldaar een fraai huis te koopen, daar Z. Keiz. H. voornemens zeer zijn, den aanstaanden winter in genoemde stad door te brengen.

— De *Oostenrijksche Beobachter* geeft het volgende bericht uit Konstantinopel van 31 Julij:

» Sedert *Akif*-effendi, die na den dood van Sultan *Mahmud* met eene zending aan *Mehemed*-ali naar Alexandrie afgevaardigd was, alhier is teruggekomen, hebben er bijna dagelijks raads-vergaderingen plaats. Bij eene der laatste, welke bij den minister van buitenlandsche zaken, *Nuri*-effendi, gehouden werd, waren ook de gezanten van Frankrijk, Engeland, Oostenrijk, Rusland en Pruissen uitgenoodigd, en het in die bijeenkomst, ten gevolge van het door *Mehemed*-ali op de mededeelingen der Porte gegeven antwoord, genomen besluit, is heden door de Porte aan *Mehemed*-ali, en door de vertegenwoordigers der Europesche hoofd-mogendheden aan de in Alexandrie residerende konsuls-generaal derzelven, afgezonden."

Hetzelfde blad berigt nog het volgende: » Volgens berigten uit Konstantinopel van 2 Augustus, door buitengewone gelegenheid alhier ontvangen, had zich het gerucht verspreid, dat eene egyptische voorhoede van 5000 man in Koniah binnengerukt was. Bij nader onderzoek was echter de volstrekte ongegrondheid van dat gerucht gebleken, hetwelk te minder geloof kan vinden, omdat nog een legerkorps van meer dan 30,000 man, onder *Hadschi*-ali-pacha, in Koniah staat."

Nadere berigten uit Konstantinopel van den 1sten augustus melden, dat de Porte op de nota van de vreemde gezanten een denkschrift aan dezelve had gerigt, waarin de verzekering werd herhaald, dat de Porte geen stap zonder overeenstemming met hen zou doen. Intusschen, was het nu de vraag op welke wijze de mogendheden eenstemmig de schikking zouden tot stand brengen. Het woord *onafhankelijkheid* had eene onbepaalde beteekenis, en de toegezegde *integriteit* was zonder wijziging naauwlijks mogelijk. Er zouden conferentien noodig zijn, en deze konden voorshands niet te Konstantinopel gehouden worden, alwaar bij de gemelde vraag, eene onzekerheid en aarzeling heerschten, die duidelijk deed zien, dat alles wat daar besloten werd, nog altijd de bekrachtiging der verwijderde hoven behoefde. De gezanten hadden den 28sten juli een bijeenkomst met *Nuri*-effendi gehad. De heer von *Butenief* had nog afzonderlijke conferentien met den ministers van buitenlandsche zaken gehouden.

Behalve het gerucht van de komst der Egiptenaren te Koniah, had zich ook het gerucht verbreid van den afval van *Mustapha*-pacha van Janina; men hoopte dat dit gerucht even ongegrond als het eerstgemelde mogt bevonden worden.

— Een zeldzaam verschijnsel had den 30sten julij in de hoofdstad plaats. Om het volk een goed voorbeeld te geven, werd de geheele voorraad van wijn, dien men in de paleizen des grooten heers vond, in den Bosporus geworpen, en bij een terstond daarop uitgevaardigde bevel, het gebruik van wijn en andre sterke dranken verboden.

— Van vorst *Milosch* was een tweede protest tegen zijne afdanking te Konstantinopel ontvangen.

BELGIË.

BRUSSEL, den 20sten Augustus.

Uit Ostende wordt gemeld, dat de koning en de koningin zich den 26sten naar Engeland zullen inscheepen, om de koningin *Victoria* te bezoeken. — De heer *Thiers* is te Ostende in een bijzonder gehoor door den koning ontvangen.

— De graaf *Felix de Merode* gaat eene reis naar Italie ondernemen.

— Dezer dagen heeft koning *Lodewijk Philips* wederom verscheidene belgische officieren tot officieren of ridders van het legioen van eer benoemd.

— De Ardennes waren heden te Antwerpen genoteerd: 18⅛, drie zestiende.

NEDERLANDEN.

BREDA, den 21sten Augustus.

Z. K. H. Prins *Frederik* der Nederlanden wordt den 22 of 23sten dezer in de residentie terug verwacht.

— Z. K. H. Prins *Hendrik* is den 18den dezer vergezeld van den kapitein ter zee *Arnoldi*, met het stoomschip *de Leeuw* te Vlissingen gearriveerd.

— Men verzekert, dat zich de miliciens der ligting van 1837, den 25sten dezer, naar hunne verschillende depôts zullen begeven, om aldaar af te rekenen en hunne wapenen in te leveren. Ook de ligting van 1838 zal, naar men verzekert, tegen den 15den September, in het genot van onbepaald verlof worden gesteld; waarmede voorloopig, immers voor het loopende jaar, het verleenen van verloven zou ophouden. De troepen zijn alsdan verder tot den tijd van wederterug gebragt, zoo als zij het waren voor Augustus 1830.

— De afdeeling grenadiers te 's Hage is door de talrijke verloven zoo zeer in sterkte verminderd dat dezelve op dit oogenblik uit geen 500 man meer bestaan zou. Daar dit de dienst zeer verzwaart, zoo werd er gesproken dat een deel der 8ste afdeeling aldaar in garnizoen zou komen. Intusschen verwacht men er eerstdaags het eerste bataljon jagers, zoodat de komst van andere troepen dadoor minder noodzakelijk zou worden.

— Volgens den *Haagschen Nieuwsbode*, zullen de werkzaamheden aan het kanaal te Scheveningen, met den aanstaanden winter hervat worden; er zal alsdan wederom gelegenheid bestaan, om de behoeftige klasse, welke veelal, tegen dat jaargetijde, van werk verstoken is, aldaar arbeid te verschaffen.

— Heden is te 's Hage, ingevolge van het deswege onlangs genomen Koninklijk besluit, met veel plegtigheid, en onder de muzijk van het korps bij den kolonel der stedelijke schutterij, den baron *van Boetzelaer*, overgebragt het vaandel der mobile schutterij.

— In 's Gravenhage is teruggekomen de jeudige *Gustaaf Basslé*, die met zijnen vader, den ridder *Basslé* eene reis door Engeland, Schotland en Ierland gedaan, en aldaar veelvuldige bewijzen gegeven heeft van zijne bekwaamheden in de Mnemotechnie. Hij heeft eene menigte proeven daarvan aanschouwelijke personen medegedeeld, waarin deze hunne bewondering uitdrukken over die zonderlinge begaafdheid.

— De Middelburgse Courant behelst het volgende:

»Wij vernemen dat de bij art. 8 van het tractaat van den 19 April 1839 bedoelde commissie, tot regeling der afwatering van Vlaanderen, den 20 dezer te Gent zal bijeenkomen, en dat de door Z. M. daartoe benoemde Nederlandsche commissarissen, zijnde de heeren: mr. *L. Scholvinck Hargrouw*, lid van de Tweede Kamer der Staten-Generaal; *M. Hennequin*, lid der Staten; jhr. *van der Heim van Duivendijke*, griffier der Staten van Zeeland, en *A. Caland*, hoofd-ingenieur van den waterstaat in Zeeland, derwaarts zijn vertrokken.

— De heeren *W. Willink*, *J. G. Coster* en *H. Molineau*, te Amsterdam, hebben het prospectus in het licht gegeven tener negotiatie van 30,000 gulden, verdeeld in 120 aandeelen van 250 gulden, ieder, strekkende, om, bij wijze van handeling voor gemeene rekening, te bevorderen de invoering der stoomvaart op de Nederlandsche kanalen, ten einde, bij het welgelukken dier proeve vervolgens concessie te erlangen tot het invoeren dier stoomvaart in het groot.

— In de *Amsterdamsche Courant* leest men:

»Gisteren namiddag is, op de hoogte van de Westerdoksluis, in het IJ een dreipont gezonken. De schipper van de lijn is verdronken, maar de vrouw en de knecht zijn gered, zoodat thans geene sloep uit het Westerdok. Een pleizier-bootje vertrok daar ter plaatse aangekomen, zijnde, op het gezonken vaartuig, zoodat de mast van hetzelve in de kiel ging, waardoor dat spoedig werd zonk. De zich daarop bevindende personen verkeerden in een groot gevaar, doch allen, ten getale van vijf, zijn gered. En wel door de hulp van de heeren *J. Harmsen* en *J. Vogelzang*, die op de Lagthaven door eenen zich aldaar bevindenden schuitvolgijn, die zich vroeger reeds met een schuitje tot redding daarheen verroegd had, genees kundig behandeld en geholpen."

Vervolg en slot van het verslag betreffelijk het geldelijk beheer van de Maatschappij van Weldadigheid leze men in het nummer van 20 dezer.

Bij deze uitgaven valt op te merken, dat de verkiezingen aan gelagkroeven, waarvoor in 1837 is betaald f 126,226 ½, in 1838 slechts bedragen f 126,226 ½, alzoo minder f 15,949,70½, hetgeen onder anderen, door middel van de geschreven en deene beoefening in het arbeidsbedrijf van den mensch, eene voorname reden heeft, dat de bijeenkomsten, welke vroeger op het platte land gehouden, doch gedurende meerdere maanden in de steden worden gebruikt. De uitgaven voor verbetering, huisraad, gereedschappen en grondstoffen, ter somma van f 264,478,10, hebben f 88,000 meer beloopen dan in 1837, hetgeen ontstaat door de aanzienlijke aankoopen van katoenen garens van vreemden, en het ontvangen van gewevendoek uit de fabrijk. Voor fabrijksmatigen arbeid is betaald f 264,909,02½, waaronder voor arbeidsloon f 85,767,62½. De uitbreiding van het fabrijkwezen, alsook de uitvoerdiging van statistiek stelsel en toelichtende, heeft zoo wel op de betaalde verdiensten, als op de uitgaven in het algemeen, betreffende dit onderwerp, eenen grooten invloed gehad. De uitgaven ten behoeve van de stoomfabrijk, gebragt tot f 868,39, zijn hooger dan in 1838 gevonden, doordien in 1837 niet gebruikt is, en alsdan die magazijnen slechts hebben over de verwerking van den voorhanden voorraad katoen, terwijl in 1838 wederom een oven is opgemaakt en ingemetseld. De voorhandene roerende goederen, zoo in de magazijnen als anderzins, bedroegen, blijkens overgelegden inventaris, op 1 Januari 1838, f 506,877,32, en op ultimo December van hetzelfde jaar f 537,700,34, zoodat de waarde daarvan is vermeederd met ruim f 30,000, voorals ten gevolge van eenen aanzienlijken voorraad van garens voor de katoen-

en koffijzakweverijen, om deze belangrijke inrigtingen gedurende den winter behoorlijk te kunnen drijven. De vaste goederen hebben, in den loop des jaars eene vermeerderde waarde verkregen van bijna ƒ 5000, door de vergrooting en inrigting van 34 kolonisten woningen tot katoenweverijen.

Dit belangrijk verslag wordt aldus besloten: » Wij zullen naauwelijks behoeven te verzekeren, dat de aanzienlijke uitbreiding van den landbouw en het fabrijkwezen even als de zorg voor de regelmatige uitbetaling der leveranciers, die reeds zoo menigvuldige werkzaamheden van onze mede-leden, uitmakende de permanente commissie, niet weinig hebben verzwaard; zij hebben echter bereids de aangename zelfvoldoening mogen smaken, den daaraan toegewijden arbeid met goede vruchten bekroond te zien. Ook voor de meeste hoofd-ambtenaren der permanente comm. is uit dit een en ander eene dubbelerlijke vermeerdering van werkzaamheden ontstaan, en het is ons dus dubbel aangenaam, dat de perm. comm. hare bijzondere tevredenheid over alle hare hoofd-ambtenaren kan betuigen. Wij wenschen, dat de tegenwoordige verantwoording daar van de overtuiging mogt opleveren, en, na oplettelijk onderzoek van ul., de goedkeuring zal wegdragen.

ARTIKELEN 70 en 119 DER GRONDWET

Het laatste lid der zesde afdeeling van het tweede hoofdstuk der grondwet, staat in een onmiddellijk verband met het 119de artikel dier wet, voorkomende in het derde hoofdstuk der wet. De magt des koning wordt alzoo hier in een gesmolten met die der staten generaal. Het is toch een zeer gewigtig punt. Indien bij art. 70 wordt bepaald dat de koning het regt van voordragt van wetten bij de staten generaal heeft, dan regelt art. 119, dat die voorstellen ingeval van toestemming der staten kracht van wet verkrijgen en door den koning als zoodanig worden afgekondigd. De grondwet heeft echter niet den tijd bepaald, binnen welken de door de staten aangenomene en dus tot wet verhevene voorstellen, door den koning behooren te worden afgekondigd, en dit stilzwijgen der grondwet daaromtrent wordt vrij algemeen aangemerkt als een gebrek, dat behoorde verbeterd te worden. Inderdaad dacht de groote Hogerbeets (Bijdragen enz. 8ste deel bladz. 270) evenzoo daarover: Hij vermeende, dat de meening der grondwet klaar is, en door iedereen begrepen wordt, namelijk, dat de wetten zullen afgekondigd worden, zoodra mogelijk na de aanneming. Daarom verlangde hij, dat bij eene aanstaande herziening der grondwet (hij schreef dit in 1822) een dag zal moeten vastgesteld worden, op welken de aangenomene wet wordt afgekondigd. — In het wezen der zaak heeft de groote staatsman gelijk: het is noodig, dat deze band besta, die de regering verpligt, om tot wet aangenomene voorstellen als zoodanig af te kondigen. Er is zelfs onder het fransch republikeinsch bewind eene wet uitgevaardigd, waarbij bepaald werd dat het executief gezag gehouden was, een als wet gesanctioneerd ontwerp binnen de tien dagen na deszelfs aanneming af te kondigen. Maar die herziening, al were zij in de grondwet opgenomen, zoude aanleiding kunnen geven tot veelerlei bezwaren. Wij houden het er voor, dat, hoewenschelijk eene bepaling, in die door Hogerbeets verlangd, ook wezen mogte, beter regte is de grondwet behoorde geplaatst te worden; omdat er verscheidene omstandigheden van buiten kunnen plaats grijpen, die 't zij de afkondiging der wetten minder wenschelijk maken, of waardoor zij ten gevolge der veranderde omstandigheden doelloos worden, of een met het doel strijdig uitwerksel zouden erlangen. Dat dus door velen als een gebrek, misschien wel als een verzuim in de redactie onzer grondwet wordt aangezien, is dan niets anders, dan het gevolg eener beschermende en verzigtige staatkunde, die liever wilde de regering ongebonden laten, dan dezelve belemmeren. Dit gevoelen wint veld, wanneer wij niet voorbijzien, dat de geheele staatsregeling van 1815 gebouwd is op een beginsel van wederkeerige goede trouw en welgemeend en hartelijk verlangd gemeen overleg; in welken geest de groote Hogerbeets ook verklaart dat de Grondwet opgesteld is. Misschien zoude het best zijn om alle inconvenienten af te snijden, ter aanvulling der artikelen 70 en 119 vast te stellen, dat in de wet zelve zal vermeld worden zoowel de tijd binnen welken de wet zal worden afgekondigd als binnen welken zij verbindend zal wezen; bij gebreke waarvan de wet in 's Konings naam zal kunnen afgekondigd worden door de Staten-Generaal op de minute der voordragt; de voordragt zelve moetende gehouden worden voor goedkeuring der Regering. Bij gebrek van afkondiging de wet vervallen te verklaren, zou in vele gevallen allerbedenkelijkste gevolgen kunnen hebben.

Letterkundige en Wetenschappelijke Nieuwstijdingen.

Frankrijk. — De minister van binnenlandsche zaken besloten hebbende de uitvinding van den heer Daguerre, waarvan het gouvernement onlangs het regt van openbaarmaking tegen een vast jaargeld aan den uitvinder heeft aangekocht, het eerst aan de leden der Akademie van Wetenschappen mede te deelen, heeft de vaste secretaris de heer Arago, in de zitting van eergisteren, de leden bekend gemaakt met de wijze waarop het den heer Daguerre gelukt is, door middel der *camera obscura* de voorwerpen over te brengen. De werking geschiedt door middel van eene laag *isde*, die over eene koperen plaat gelijkmatig met behulp van stoom of damp wordt verbreid. Door deze eerste bewerking hechten de weergekaatste voorwerpen zich op de plaat; dezelve komen echter eerst te voorschijn door eene tweede bewerking, daarin bestaande, dat men de plaat aan de werking van kwikzilverdamp blootstelt; hierdoor komen de heldere tinten, de schaduwen en halve tinten te voorschijn.

Nederlanden. — Maatschappij tot Bevordering der Beeldende Kunsten in Nederland. De kunstmin op te wekken, en zoodoende de kunst te bevorderen, ziedaar het doel eener onlangs te *Amsterdam* opgerigte Maatschappij, wier bemoeijingen zich uitsluitend zullen bepalen bij *Nederland* in de Nederlandsche kunst. Deze Maatschappij is eene navolging van hetgeen in andere landen, en meer bijzonder in *Duitschland* te zelfden einde tot stand is gebragt, en sedert jaren reeds de beste vruchten oplevert. Het valt niet te ontkennen, dat in een land van kleinen omvang als het onze, en waar het gouvernement, uithoofde der plaats gehad hebbende tijdsomstandigheden, voor zoo vele andere belangen heeft te zorgen, het Publiek-zelf ook van zijne zijde verpligt is, hand aan het werk te slaan, en zich krachtdadig te vereenigen tot handhaving, opbeuring en aankweeking van zaken, die naauw zamenhangen met den bloei en den luister van het Vaderland, dewijl daardoor de beschaving bevorderd, en de schatting verhoogd wordt, waarop de vreemdeling onze waarde zal berekenen. Ruim is het veld van werkzaamheid, hetwelk zich de Hoofdcommissie heeft geopend, want alles hangt hier af van de meer of min gepaste maatregelen, welke zij nemen zal, om het voorgestelde doel te bereiken. Het is niet te betwijfelen, of, zoo niet uit dadelijke kunstmin, dan doch uit eene geoorloofde winzucht, zullen velen zich het Lidmaatschap dezer Vereeniging voor ƒ 6 's jaars verschaffen; daarvoor toch ontvangt men een aandeel in de met October van ieder jaar te *Amsterdam* plaatshebbende Loterij van Schilderstukken enz. onzer levende Meesters, aangekocht uit het ruimer of meer bekrompen gedrag der Lidmaatschapspenningen, en wel bepaaldelijk gekozen op de jaarlijksche kunst tentoonstellingen in de groote steden onzes Vaderlands. Het ware wenschelijk, dat het aantal deelnemers jaarlijks tot een bedrag van achttien of vier en twintig duizend guldens mogt geleiden; dan toch zou er gelegenheid zijn, om tot aanmoediging van jonge kunstenaars, ook in iedere kleine stad van het Rijk aankoopen te doen van verdienstelijke teekeningen, ets- en steenplaatwerk, koper- en houtgravure, met een woord wat de Kunst onder ons al meer belangrijks oplevert. Hoe menig ontluikend verbuit is, uithoofde van beperkte fortuinmiddelen, en dikwerf voor een talrijk huisgezin, nu niet dringend verpligt, om den broode alleen te leeren, en zijn genie in de geboorte te verstikken: hetgeen 't geval niet zijn zoude, wanneer zijn talent ergens eene plaats wist aan te wijzen, waar het zijne voortbrengselen kon vrijwaren van eene vernederende werkmansloonbetaling, zoo als, bij weinig kunstverlievenden een land, door de gewone zoogenaamde kunstopkoopers over 't algemeen betaald wordt. Wij raden ieder die op beschaving prijs stelt, deze zaak in rijpe overweging te nemen, zich voor eene zoo geringe som het Lidmaatschap te verschaffen, ten einde, elk in zijn Departement, middelen te beramen tot aanwakkering der Beeldende Kunsten in *Nederland*; en is eene dergelijke Maatschappij dan ook al wederom eene navolging van vreemden, zoo moet het altijd geprezen worden, dat wij voor een goed voorbeeld niet ongevoelig blijven, maar, in tegendeel, ons bevlijtigen, om, als beschaafde natie, mede te werken tot het beschermen van de Vaderlandsche Pictura, die zich, niet minder dan de Florentijnsche, Venetiaansche, Spaansche, Duitsche, Fransche, Engelsche en Vlaamsche, eene School heeft gevormd, waarin Meesters gekweekt zijn, die Nederlands roem *in teekening en kolorier* hebben doen eerbiedigen, door geheel de kunstkennende wereld. Het Hoofdbestuur stelt zich tevens voor, om, door het doen vervaardigen tener koper- of staalgravure van een of ander onzer vermaarde schilderijen, ook den kwijnenden kunsttak eenigzins sap en leven bij te zetten: ieder Lid ontvangt een exemplaar der Gravure (van het zijn) *geheel gratis*, of anders voor eenige weinige penningen, voor zooverre bloot de onkosten van het papier en druk zullen beloopen. Men houdt (dit zij ten slotte gezegd) wel in het oog, dat het deelnemen aan de *Maatschappij tot Bevordering der Beeldende Kunsten in Nederland*, niet meer bedraagt dan eene opoffering van even *anderhalve cent* daags, waarvoor men tegelijk de kans heeft naar het te verloten aantal schilderstukken enzv. in de maand October, van elk jaar; buitendien behoeft men zich voor niet langer dan *één* jaar te verbinden, en geniet daarenboven een exemplaar der door de Maatschappij uit te geven gravure.

Wij zijn verzocht, bovenstaand Artikel in ons Dagblad op te nemen, en kunnen er tevens met genoegen op laten volgen, dat ook reeds

hier ter stede zich een Departement der bedoelde Maatschappij heeft gevestigd, waar men het Lidmaatschap van kan verkrijgen tot den 1ⁿ September 1839, zich daartoe aanmeldende, bij den tijdelijken Secretaris van het *Departement-Breda*, den Heere Jan J. F. Wap, bij wien tevens voorloopig het Reglement der Maatschappij te bekomen is, dat, met de voorafgaande Missive, den volgenden inhoud heeft:

Amsterdam, Mei 1839.

»Het voorbeeld van hetgene in andere Landen, en meer bepaaldelijk in *Duitschland*, ter bevordering van Beeldende Kunsten werd ondernomen, om de beyorderaars en vereerders van die Kunsten als in een middelpunt te vereenigen; van hunne geschenken en jaarlijksche bijdragen een gemeenschappelijk Fonds daar te stellen, om daaruit aankoopen te doen van voortbrengselen van Kunst en die onderling door het lot te doen verdeelen; alsmede de goede uitkomsten, die deze ondernemingen hebben opgeleverd, om zoowel de Kunst te bevorderen, als bij het algemeen kunstmin op te wekken, heeft bij de Ondergeteekenden het denkbeeld doen ontstaan tot het ontwerpen van een Plan, ten einde, overeenkomstig onze zeden en landaard, eene dergelijke Kunstvereeniging in ons Vaderland tot stand te brengen.

Om dit hun doel te bereiken, hebben de Ondergeteekenden, als Ontwerpers en Hoofdbestuurders van de op te rigtene *Maatschappij tot Bevordering van Beeldende Kunsten*, vermeend, een' ieder, die in Kunst belang stelt, te moeten uitnoodigen, om hunne pogingen te ondersteunen, en zoo doende mede te werken tot het daarstellen eener nuttige inrigting, die op onzen bodem tot nog toe ontbrak, den roem van ons Vaderland te verheffen, dat zich, gelijk elk beschaafd bewoner van ons werelddeel zulks, gereedelijk erkent, bij uitnemendheid kenmerkt, door dezelfs nuttige en menschlievende instellingen, waardoor het voor anderen zelfs tot een uitstekend voorbeeld strekt, en eene Kunst te beschermen en te bevorderen, waarvan Nederland zich mag beroemen eene eigene School te hebben gevestigd, en waarin het, tot een van het tegenwoordig geslacht, door eeuwen heen, reeds heeft uitgemunt.

De Ondergeteekenden hebben eenige uittreksels van de Statuten der Maatschappij, onder hun Bestuur, hiernevens gevoegd, om derzelver aard en strekking meer van nabij bekend te maken, als ook een Biljet van Deelneming ingesloten, hetwelk zij de vrijheid zullen nemen over acht dagen terug te laten halen, terwijl aan de Deelnemers, bij de vestiging der Maatschappij, een exemplaar der Statuten zal worden toegezonden.

Zij bevelen hunne pogingen en goede bedoelingen hunnen Kunstlievenden Landgenooten ten hoogste aan.

Jb. de Vos, Wzn., *Presid.*; H. Six van Hillegom; Ja. Mendes de Leon; J. A. ter Laet; D. D. Bücheler; P. E. H. Praetorius, *Algemeene Penningmeester*; A. H. de Bruine, *Algemeene Secretaris.*«

Uittreksel uit de Statuten der Maatschappij tot Bevordering van Beeldende Kunsten.

Art. 1. Het doel der Maatschappij is de bevordering van Beeldende Kunsten in derzelver geheelen omvang.

Art. 2. Daartoe worden in de eerste plaats, uit de contributiegelden der Leden en andere geschenken of giften, op de voornaamste Tentoonstellingen in ons Vaderland, verdienstelijke stukken van Nederlandsche Meesters aangekocht, met oogmerk om ze daarna onderling, bij wijze van verloting, aan de Leden te doen toekennen; terwijl, bijaldien deze bijdragen de som voor koopbare stukken mogten overschrijden, een gedeelte aangewend zal kunnen worden, om, op dat der Maatschappij, eene gravure te doen vervaardigen, welke of gratis of voor den prijs der onkosten onder de Leden verkrijgbaar zal worden gesteld.

Art. 3. De Maatschappij neemt tot Leden aan, zonder onderscheid van kunne of landaard, een iegelijk, die zich daartoe aanmeldt bij een der Leden van het Hoofdbestuur, van het Bestuur der Departementen, of bij den Algemeenen Secretaris, en alzo, tegen betaling eenen vastgestelde jaarlijksche contributie, voor ieder aandeel.

Art. 4. Het staat den Leden vrij, om voor meer dan één aandeel te contribueren.

Art. 5. Elk aandeel geeft het regt, om te deelen in de verloting, en, in het bestaand geval, tot het bekomen van eene gravure, enz., hetzij gratis hetzij voor den prijs der onkosten.

Art. 6. De aanneming tot Leden zal te allen tijde kunnen geschieden; doch niemand zal als Lid worden erkend, voordat hij de contributie over het loopend jaar, hetwelk gerekend wordt in te gaan met Primo Mei, immers vóór primo Julij uitelijk zal hebben voldaan.

Art. 7. *De contributie is bepaald op Zes Gulden, waarv voor elk aandeel*, waarvan door de Departementen elk twaalfden aan den Algemeenen Penningmeester worden verantwoord, blijvende het overige twaalfde gedeeltelijk voor briefporto's en reiskosten naar de Algemeene Vergadering aan dezelve over, om dit aan hunne Leden te verantwoorden.

Art. 14. In elke plaats, of naburige plaats, waar zich te zamen zien Leden der Maatschappij bevinden, zijn zij bevoegd een Departement op te rigten, mits van hun bestaan kennis gevende aan het Hoofdbestuur.

Art. 15. Zij zijn bevoegd een Bestuur te benoemen in zoodanig getal en inrigting, als zij met hunne huishoudelijke schikkingen overeenkomstig achten.

Art. 21. Er zal jaarlijks, op den eersten Dingsdag in de maand October, te Amsterdam, eene Algemeene Vergadering gehouden worden, zoowel om te delibereren over de belangen der Maatschappij, als om te doen de verloting der Kunstwerken.

Art. 34. Ieder Departement, waarin ten minste honderd Leden van de Maatschappij bestaan, zal de bevoegdheid hebben, een Lid uit hun midden te kiezen, om gezamenlijk met de Commissie uit het Hoofdbestuur den aankoop van Kunstwerken op de Tentoonstellingen te doen.

Art. 35. In elk Departement, waar eene Tentoonstelling van Kunstwerken plaats heeft, zal door het Bestuur van dat Departement eene Commissie tot het aankoopen kunnen gekozen worden, uit even zoo vele Leden bestaande, als de Commissie uit het Hoofdbestuur.

Art. 36. De Commissie uit en door het Hoofdbestuur zal uit niet meer dan drie Leden bestaan.

Ten AMSTERDAMSCHE BEURS van gisteren (20 *Augustus*) waren genoteerd: Ned. 2½ pCt. 54 5/16, drie achtste, 5/16, ¼; dito 5 pCt. 102 drie zest.; Kansbil. 26 ½; zeven zest., drie achtste; Am. Syndik. 4½ pCt. 96½; dito 3½ pCt. 81; Handelm. 172; 172½; O. Indie 5 pCt. 99⅞, 1/16; Rijn Spoorweg 103¾, ½; Ardoins 16 drie zest.; Roebels 6 pCt. 58 drie achtste, ¼, drie achtste; Braz. 78 drie achtste.

AANBESTEDING.

BURGEMEESTER en WETHOUDERS der Stad *Breda*, zullen op Maandag den 2. September 1839, des middags te *twaalf* uren, ten Stadhuize aldaar, aan den laagsten doende, de inschrijving op *gezegelde* Billetten, in het openbaar AANBESTEDEN

Het VERNIEUWEN der POMP op den Hoek van de *Korte Brugstraat*, alsmede der BESCHOELJING en het RIOOL achter den *Beijerd*, en voorts van de DRIJFBOOMEN in Stads Hiverns en Grachten.

De Kondities van Aanbesteding, alsmede de Teekening, liggen dagelijks, uitgenomen op Zon- en Feestdagen, op de gewone uren, ter lezing op Stads Secretarij, en nader onderrigt is te bekomen bij den Stads-Architect A. J. F. Cuypers, die ook op den 29, 30 en 31 Augustus, des morgens ten tien uren, aan de belanghebbenden nadere aanwijzing in loco zal doen.

Breda, den 19. Augustus 1839.

Ten Ordonnantie van Burgemeester en Wethouders voornoemd;

De Secretaris der Stad,

H. W. SCHAUKES.

ZANG-KWEEKSCHOOL.

Uiterlijk tot den 15. September, zal de Ondergeteekende KWEEKELINGEN van 8 tot 15 jaren kunnen opnemen; daarna is de Cursus voor dit geheele jaar gesloten. Men kan de Voorwaarden ter lezing bekomen, ten zijnen huize, aan de Kalvestraat, No. 96, (*Vlaamsch Koffijhuis*) te *Breda*.

C. A. VERBEEK,
Onderwijzer.

De BURGEMEESTER van *ZEVENBERGEN* maakt bekend, dat de gewone KERMIS-KAMERSES binnen deze Gemeente den aanvang zal nemen, op ZONDAG den 25. Augustus aanstaande, terwijl tegelijkertijd gehouden zal worden MAJAARS PAARDENMARKT, zoo als gewoonlijk op WOENSDAG den 28. Augustus daaraanvolgende, zullende daarop alle HAZARDSPELEN, RAJEELAARS, enz., ten strengste worden geweerd.

De Burgemeester,

J. J. DAMEN.

Men presenteert *TE KOOP*, een VISCHJAGERS VAARTUIG, groot acht Tasten, of vier-en-twintig Tonnen, voorzien van goede ZEILEN, staand en loopend WAND, ANKERS, KABELS, TREKLIJN, en wat verder tot zoodanig VAARTUIG behoort.

Te bevragen bij den Heer G. Kroon, aan de Zuidzijde van de Haven, Wijk D. N°. 14, te *Bergen-op-Zoom*.

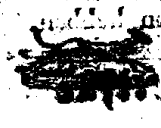

BIJ TOEVAL TE KOOP.

Twee STAANDE HONDEN, een zuiver Engelsch ras, perfecte gedresseerd. Te bevragen bij Lucas van den Heuvel, te *Oosterhout*.

Te Breda, bij BROESE & COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers.